

Аширбекова А.Н., 2 курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға оқытушы Таттымбетова К.Т.

ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫНДАҒЫ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУДЫҢ ЖӘНЕ ЖҰМЫССЫЗДЫҚТЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

Жұмыссыздық деңгейі және экономикалық өсу макроэкономиканың көкейкесті мәселелерінің бірі. Мемлекеттің негізгі мақсаты елдегі халықтың жағдайын жақсарту. Ал халық бүкіл өмірін жұмыспен байланыстырады. Қарапайым азаматқа жақсы жұмыс табу бірінші мәселе болып табылады.

Халықтың жұмыспен қамтылуын ішінара зерттеудің қорытындысы бойынша 2020 жылғы IV тоқсанда 15 жас және одан асқан жастағы жұмыс күші 683,6 мың адамды құрады. Зерттелетін жастағы халықтың санындағы жұмыс күшінің үлесі 65,3%-ды құрады. Облыс экономикасында 653,1 мың адам жұмыспен қамтылды немесе 15 жас және одан асқан жастағы халықтың 62,4%-ы. Жұмыссыз халық саны 30,5 мың адамды, жұмыссыздық деңгейі 4,5%-ы құрады (кесте 1).

Кесте 1

Қарағанды облысындағы 2020 жылғы еңбек нарығының негізгі индикаторлары

Көрсеткіштер	Барлығы	Оның ішінде	
		ерлер	әйелдер
Жұмыс күші, мың адам	683,6	357,0	326,6
15 және одан жоғары жастағы халық санындағы жұмыс күші үлесі, %	65,3	73,5	58,1
Жұмыспен қамтылған халық, мың адам	653,1	345,2	307,9
Жұмыспен қамту деңгейі, %-бен:			
15 жас және одан асқан халыққа шаққанда жұмыс күшінің санына	62,4	71,1	54,8
Жұмыссыз халық, мың адам	95,5	96,7	94,3
Жұмыссыздық деңгейі, %	30,5	11,8	18,7
15-28 жастағы жұмыссыз халық, мың адам	4,5	3,3	5,7
Жастар жұмыссыздығының деңгейі, % 15-28 жастағы ²⁾	5,2	0,5	4,7
Ұзақ мерзімді жұмыссыздық деңгейі, %	3,8	0,6	7,8
Жұмыс күші құрамына кірмейтін адамдар, мың адам	2,9	1,8	4,0
15 және одан жоғары жастағы халық санындағы жұмыс күші құрамына кірмейтін адамдардың үлесі, %	363,7	128,4	235,3
	34,7	26,5	41,9

Ескерту – автордың [4] дерек көзімен құрастырылған

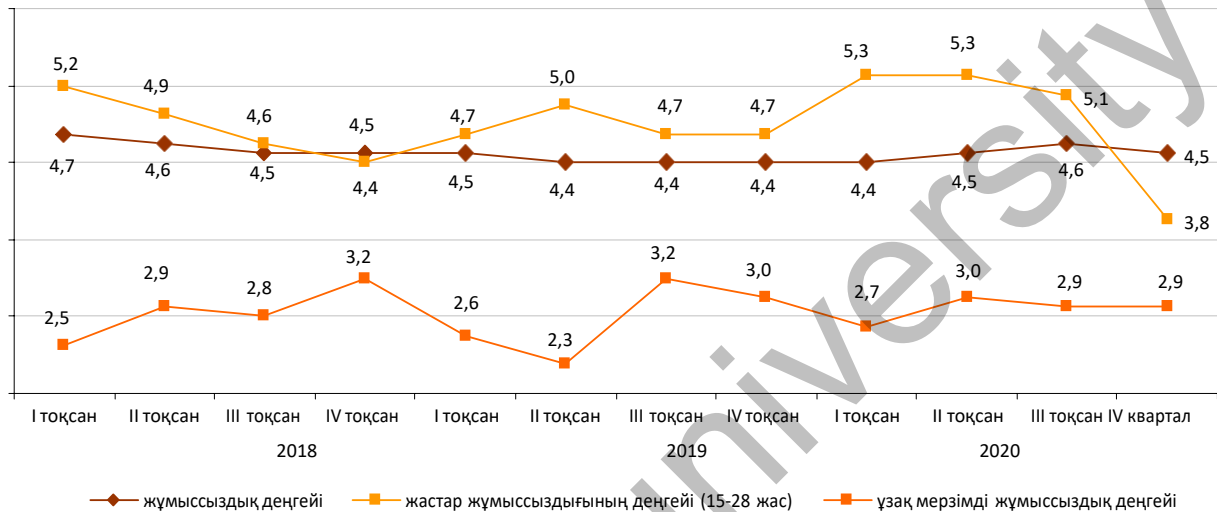
Кестеден 2020 жылғы еңбек нарығының негізгі индикаторлары қарастырсақ, 2020 жылы облысымызда жалпы жұмыс күші 683,6 мың адамды құраса, соның ішінде 357,0 мың адамды ерлер, 326,6 мың адамды әйелдер құраған. Жұмыссыз халық 30,5 мың адамды құраса, соның ішінде 11,8 мың адамды ерлер, 18,8 мың адамды әйелдер құраған.

Жұмыспен қамтылғандардың көп бөлігі өз қызметін өнеркәсіп (27,1%), сауда саласы (15,1%), білім беру (12,8%) сияқты экономикалық қызмет

түрлерінде жүзеге асырды. Жоғары және орта кәсіптік (арнаулы) білімі бар 487,5 мың адамды құрады немесе 75,9% қызметкерлер, оның ішінде әйелдер – 48,9%-ды, ерлер – 51,1%-ды құрады. Жұмыспен қамтылғандардың негізгі үлесін – 26,9%-ды 35-44 жастағы адамдар құрады.

2020 жылғы IV тоқсанда жұмыссыздар саны (табысты жұмысы болмаған, оны үздіксіз іздеген және оған кірісуге дайын болған 15 және одан жоғары жастағы адамдар) 30,5 мың адамды құрады. Жұмыссыздық деңгейі 4,5% құрады.

Төмендегі 1- шы суреттен 2018-2020 жылдардағы жұмыссыздық деңгейін к-руге болады.

Сурет 1. 2018-2020 жылдардағы жұмыссыздық деңгейі, пайызбен
Ескерту – автордың [4] дерек көзімен құрастырылған

Суреттен 2020 жылғы IV тоқсанда ерлердің жұмыссыздар санындағы үлесі 43,838,8% (11,8 мың адамды), әйелдердің үлесі – 61,2% (18,7 мың адамды) құрады. 15-28 жастағы жастардың үлесі 17 % немесе 5,2 мың адамды құрады. 15-28 жастағы жастар жұмыссыздығының деңгейі 3,8% болды.

Жұмыссыз халықтың жалпы санындағы әйелдердің саны 18,8 мың адам (63,3%), ерлердің саны 10,9 мың адам (36,7%). Әйелдер арасындағы жұмыссыздық деңгейі 6,1%-ды, ерлер арасындағы 3%-ды құрады. Жалпы жұмыссыздар санынан 15-28 жастағы жастардың үлесі 19,1%-ды құрады. Осы жастағы жастар арасындағы жұмыссыздық деңгейі – 4,7%-ды құрады.

2019 жылғы Қарағанды облысындағы 15 және одан асқан жастағы жұмыс күшінің саны 679,8 мың адамды құрады. Жұмыс күшінің жалпы санында қала халқына 530,8 мың адам (78,1%), әйелдерге – 316,5 мың адам (46,6%) тиесілі. Жұмыс күшінің үлесі 64,9%-ды құрады.

Облыс экономикасында 649,4 мың адам жұмыспен қамтылды, оның ішінде жалдамалы қызметкерлер – 600,4 мың адамды, жұмыспен қамтылған халықтың басқа категориялары 49 мың адамды құрады. Жұмыспен қамтылғандардың жалпы санында ерлер – 350 мың адамды, әйелдер 299,4 мың адамды құрады. Жұмыс күшінің санына жұмыспен қамтылу деңгейі 95,5%-ға жетті.

Жұмыспен қамтылғандардың құрылымында 32%-ды - 25-34 жастағы, 27,9%-ды – 35-44 жастағы, 20,3%-ды – 45-54 жастағы, 11,7%-ды – 55 және одан асқан жастағы, 8%-ды - 15-24 жастағы тұлғалар құрады.

Жұмыспен қамтудың белсенді саясатын жүргізу Қазақстан Республикасының Үкіметі қызметінің негізгі әлеуметтік басымдықтарының бірі болып табылады. Жұмыспен лайықты қамтуды қамтамасыз ету – халықты әлеуметтік қорғаудың негізі, адам ресурстары әлеуетін дамыту және іске асырудың маңызды шарты, қоғамдық байлықтың артуы мен өмір сүру сапасын жақсартудың басты құралы.

Әдебиеттер

1 «Бизнестің жол картасы-2020» бағдарламасы, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 13 сәуірдегі № 301 Қаулысы

2 Бердекова, Р. М. Қазақстан Республикасындағы еңбек нарығының дамуы мен қалыптасу мәселелері // ҚазҰУ хабаршысы. Заң сер. = Вестник КазНУ. Сер. юридическая. - 2017. - №1. - С. 68-74 б.

3 Жұмамбаев С.К. Еңбек рыногы экономикасы: Оқу құралы. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 171б.

4 Қарағанды облысының статистика департаменті мәліметтері 2015-2020 жж.

5 www.stat.gov.kz

Какимов А.Е., 4 курс (КарУ им. академика Е.А. Букетова)

Научный руководитель – м.э.н., старший преподаватель Кожабатчина Г.М.

ВЛИЯНИЕ ПАНДЕМИИ COVID-19 НА КЛЮЧЕВЫЕ СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ

Последствия пандемии COVID-19 ударили по экономике Казахстана сильнее, чем кризисы 2008 и 2015 г. Распространение пандемии COVID-19 привело к остановке мировой активности во втором квартале 2020 г., что привело к падению мирового спроса и предложения цен на нефть, основной экспортный товар Казахстана. В апреле 2020 года средняя цена на нефть упала до двух десятилетнего минимума в 21 доллар за баррель.

Пандемия также ослабила отечественную экономику. С января по сентябрь 2020 года ВВП упал на 2,8 процента, тогда как по сравнению с аналогичным периодом прошлого года произошел рост на 4,1 процента. Несмотря на возобновление работы и ослабление карантинных ограничений в третьем и четвертом кварталах, глубина экономического спада в 2020 году остается значительной. Ожидается, что ВВП сократится на 2,5 процента.

Власти Казахстана приняли своевременные меры по поддержке экономики. Предприятиям предоставлена отсрочка по уплате налогов и других обязательств, программы помощи расширены за счет субсидирования кредитов, а также прямой финансовой помощи малообеспеченным и находящимся на карантине гражданам. Власти расширили доступ МСП к